

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Mgr. Lenka Janáčová

Rozvoj tvorivosti na hodinách anglického jazyka inovatívnymi metódami

Osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe

Bratislava
2015

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum, Ševčenkova 11,
850 01 Bratislava

Autor OPS/OSO: Mgr. Lenka Janáčková

Kontakt na autora: Gymnázium J. J., Radlinského 665/2, 957 01 Bánovce nad Bebravou
ljanac@pobox.sk

Názov OPS/OSO: Rozvoj tvorivosti na hodinách anglického jazyka inovatívnymi metódami.

Rok vytvorenia OPS/OSO: 2015
XIII. kolo výzvy

Odborné stanovisko vypracoval:

Za obsah a pôvodnosť rukopisu zodpovedá autor. Text neprešiel jazykovou úpravou.

Táto osvedčená pedagogická skúsenosť edukačnej praxe/osvedčená skúsenosť odbornej praxe bola vytvorená z prostriedkov národného projektu Profesionálny a kariérový rast pedagogických zamestnancov.

Projekt je financovaný zo zdrojov Európskej únie.

Kľúčové slová

motivácia, tvorivosť, komunikatívny prístup, kľúčové kompetencie, komunikačné zručnosti, aktivizujúce metódy – hra, mimická hra, bežecký diktát, minimálne páry, jazykolamy, situačné metódy, inscenačné metódy (hranie rolí), zlepšenie klímy v triede

Anotácia

Učenie cudzích jazykov a ich učenie sa je umenie a ako také sa nemôže obmedzovať výlučne len na jednu vyučovaciu metódu. V posledných desaťročiach sa v pedagogickej praxi uplatňuje množstvo metód tradičných aj moderných, neexistuje jedna univerzálna vyučovacia metóda, ktorú by bolo možné označiť za najlepšiu. Niektoré metódy označované ako moderné sú v skutočnosti znovu oživené tradičné metódy.

Niektorí študenti dobre napredujú pri samostatnej práci, iní pri práci vo dvojiciach alebo pri skupinovej práci. Cieľom tejto práce bolo prostredníctvom inovatívnych metód zvýšiť tvorivosť a motiváciu, a tým vzbudiť celkový záujem žiakov o anglický jazyk a zlepiť klímu vo vyučovacom procese. Z výsledkov prieskumu som dospela k záveru, že aj odbornosť a hlavne osobná zaniietenosť učiteľa, individuálny a korektný prístup k žiakom, akceptácia a aktualizácia ich potrieb je jedným zo spôsobov, ako žiakov motivovať a povzbudiť k činnosti a k vzájomnej spolupráci.

Akreditované programy kontinuálneho vzdelávania

Názov akreditovaného vzdelávacieho programu KV

Číslo akreditovaného
vzdelávacieho programu KV

31. Metodika výučby anglického jazyka na stredných školách podľa nových pedagogických dokumentov, inovačné,	48/2010 – KV
66. Didaktika reálií vo vyučovaní anglického jazyka, aktualizáčn	101/2010 – KV
180. Tvorivé techniky vo výučbe anglického jazyka, inovačné,	573/2011-KV
211. Tvorba a rozvoj pozitívnej klímy v triede, aktualizáčn	717/2012-KV

OBSAH

ÚVOD	5
1 TEORETICKÉ VÝHODISKÁ	7
1.1 Súčasný prístup a metódy vo výučbe cudzích jazykov.....	7
1.2 Komunikatívny prístup zameraný na žiaka a kľúčové kompetencie.....	8
1.3 Tvorivosť, osobnosť tvorivého učiteľa vo vyučovacom procese a tvorivá klíma.	9
1.4 Motivácia vo vyučovacom procese.....	11
1.5 Aktivizujúce metódy.....	13
1.6 Hra ako prostriedok motivácie študentov.....	14
2 EXPERIMENTÁLNY ČINITEĽ	16
2.1 Organizácia a zabezpečenie výskumu.....	16
2.2 Charakteristika experimentálneho činiteľa	16
3 INOVATÍVNE AKTIVITY	18
3.1 Aktivity na upevnenie a rozšírenie slovnej zásoby.....	18
3.2 Aktivity na zdokonalenie výslovnosti.....	20
3.3 Aktivity využívajúce drámu, simuláciu, hranie rolí.....	23
3.4 Vyhodnotenie experimentu.....	26
ZÁVER	29
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV.....	30
ZOZNAM PRÍLOH	32

ÚVOD

Vyučovanie cudzích jazykov sa rozvíja ako každá iná vedecká disciplína v čase a priestore. Tento proces podlieha rôznym zmenám, ale jedno je stále nemenné, v každej jeho forme ide o vzťah „učiteľ a žiak“. Preto je úloha učiteľa stále veľmi dôležitá. Pre súčasného učiteľa môže byť vyučovanie dnešného mladého človeka výzvou, stimulom pre jeho neustály profesionálny aj osobnostný rozvoj, alebo v tom horšom ale nie zriedkavom prípade, traumou. Vyučovanie cudzieho jazyka, hlavne anglického, je ešte zložitejším procesom, keďže angličtina sa za posledné roky posunula do roviny univerzálneho dorozumievacieho prostriedku. Nie je jednoduché súperiť s ponukou nekonečného množstva zaručených metód ako naučiť jazyk rýchlo a efektívne. Klasický učiteľ, ktorý má väčšinou za cieľ naučiť jazyk kvalitne, musí hľadať postupy, ako čo najviac zefektívniť vyučovanie anglického jazyka, pričom vo svojom úsilí je často odkázaný iba na seba.

Moja učiteľská kariéra sa začala v septembri 1995, kedy som sa prvýkrát postavila pred žiakov s úmyslom sprostredkovať im učivo čo najzaujímavejšie a prebudiť v nich záujem o cudzí jazyk, ktorého ovládanie je nevyhnutnou súčasťou ich ďalšieho uplatnenia sa v budúcnosti. Aj napriek tomu, že som pomerne dobre ovládala všetky potrebné informácie, poučky, definície, metódy a formy výchovno-vzdelávacieho procesu, nikto ma nepripravil na fakt, že raz budem stáť pred skupinou žiakov, ktorí nie sú ochotní, alebo nie sú dostatočne motivovaní k práci na hodinách. A tak tam jednoducho ako učiteľ stojím pred pasívnymi a často unavenými žiakmi, snažím sa im sprostredkovať množstvo nových informácií, pýtam sa otázky, na ktoré čakám odpoveď, no žiadnej sa nedočkám. Po hodine som vyčerpaná, sklamaná, deprimovaná, vyčítam si, že som zlá a neschopná učiteľka. Takúto skúsenosť zažilo a stále zažíva veľa začínajúcich učiteľov.

Jednou z možností ako vyriešiť tento problém, ako motivovať žiakov a hlavne vzbudiť u nich záujem o cudzí jazyk, bolo absolvovanie kurzov pre učiteľov cudzích jazykov, ktorých som sa mohla zúčastniť vďaka grantu z programu Comenius – Ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov.

V roku 2006 som absolvovala dvojtýždňový kurz s názvom Staging English Language Learning – Tvorivosť vo výučbe anglického jazyka, ktorý sa uskutočnil v Írskom meste Cork. Kurz bol zameraný hlavne na využitie IKT na hodinách anglického jazyka a na rozvoj tvorivosti pomocou rôznych inovatívnych metód a foriem.

V roku 2010 som mala možnosť vycestovať po druhýkrát a absolvovať kurz s názvom Creative Methodology and Language Skills – Tvorivá metodológia a jazykové zručnosti, ktorý organizovala vzdelávacia inštitúcia Oxford House College v Londýne. Kurz bol časovo rozdelený na 2 časti. Prvý týždeň bol obsahovo zameraný na tvorivú metodológiu a priblížil účastníkom nové prístupy vo výučbe cudzích jazykov (Silent way, Suggestopaedia, Total physical response). Druhý týždeň bol zameraný hlavne na aktivity, nové nápady ako vyučovať gramatiku a lexiku vrátane frázových slovies a hovorových výrazov a ponúkol množstvo materiálov na zlepšenie všetkých komunikačných zručností.

Nadobudnuté skúsenosti a vedomosti z oboch kurzov sa odvtedy snažím uplatňovať vo vzdelávacom procese, v čo najväčšej miere. Takmer každá moja hodina sa začína hrou, prípadne aktivitou, pri ktorej žiaci zvyšujú svoju snahu o komunikáciu a aktívne sa zapájajú do procesu vyučovania. Som presvedčená a niekoľko ročná prax mi to len potvrdila, že aj skoro dospelé deti sa potrebujú hrať a učiť sa hrou.

Cieľom, ktorým sa zaoberám a ktorému sa venujem vo svojej pedagogickej praxi je zvýšiť tvorivosť a vzbudiť záujem žiakov o anglický jazyk prostredníctvom inovatívnych

metód. Tým očakávam zmenu postojov žiakov k učeniu sa anglického jazyka a zlepšenie celkovej klímy v triede.

Prostredníctvom tejto práce by som chcela zabezpečiť čo najširšie uplatnenie nadobudnutých poznatkov vo vyučovacom procese, a tým doceliť jeho skvalitnenie. Ponúknuť nové inovatívne metódy a postupy nielen začínajúcim učiteľom anglického jazyka, ale aj učiteľom s dlhoročnou praxou, ktorí nemali, alebo nevyužili možnosť vzdelávať sa v zahraničí, a tým zvýšiť ich profesionalitu a odbornú fundovanosť.

1 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ

V súčasnosti nikto nepochybuje o nevyhnutnosti cudzích jazykov. Hľadajú sa nové prístupy a metódy, pomocou ktorých by sa cudzojazyčné zručnosti študentov rozvíjali rýchlejšie a efektívnejšie. Samotná inovácia vyučovacích metód však nie je zárukou, že vyučovanie cudzích jazykov bude efektívnejšie.

Ciele, obsah a metódy by mal učiteľ voliť v súlade s vekom, záujmami, momentálnymi potrebami, názormi, prostredím a doterajšími poznatkami danej triedy. Učivo by malo byť vysvetľované viacerými spôsobmi a precvičované v rozmanitých kontextoch a situáciách, aby každý študent bol schopný učebný materiál pochopiť a spracovať po svojom. Aby bolo vyučovanie zmysluplné, malo by byť čo najviac prepojené so skutočným životom. Ak študenti môžu využiť vlastné zážitky a skúsenosti z ich každodenného života, vyučovanie je pre nich zaujímavé a výsledky sú dlhodobejšie.

Pre efektívne vyučovanie je nevyhnutná pozitívna atmosféra, keďže negatívne emócie proces vyučovania sťažujú, alebo ho úplne znemožňujú. Ak je v triede nevhodná atmosféra, učiteľ by sa mal snažiť odstrániť ju, uvoľniť napätie a bariéry medzi študentmi. Mal by pôsobiť tak, aby sa študenti na jeho hodinách cítili príjemne a uvoľnene. Študenti by nemali byť zaťažovaní množstvom teoretických poznatkov. Systém daného jazyka by mali ovládať to tej miery, aby boli schopní plynule a správne komunikovať. Taktiež je zbytočné pasívne učenie sa irelevantnej slovnej zásoby a fráz. Slovná zásoba by mala byť vhodne volená podľa veku, potrieb a záujmov študentov, aby bolo jej učenie zmysluplné a pre študentov zaujímavé. Študenti by mali byť aktívne zapájaní do vyučovacieho procesu, neustála interakcia medzi učiteľom a študentom je veľmi dôležitá.

Veľmi významnú úlohu pri učení zohráva motivácia. Každý výsledok a úspech učenia sa vo veľkej miere závisí od motivácie. Ak študent prejavuje značný záujem o predmet, ľahšie si ho osvojí a zapamätá. Niet divu, že študenti, ktorí sú silne motivovaní, dosahujú vysokú úroveň ovládania cudzieho jazyka.

Nie je však ľahké aplikovať tieto zásady v praxi. Prekážkou je často veľký počet študentov v skupine, slabá motivácia a výrazné rozdiely v úrovni ovládania daného jazyka v rámci jednej skupiny. Ak je v skupine veľa študentov, z ktorých niekoľkí preukazujú vysokú znalosť jazyka a ostatní sú schopní nadviazať viac menej iba jednoduchý rozhovor, je veľmi ťažké zvoliť adekvátny obsah a metódu, ktoré budú dostatočne motivujúce pre všetkých študentov. Tieto nepriaznivé podmienky nijako neprispievajú k zefektívneniu vyučovania cudzích jazykov.

Celkovo možno povedať, že pre efektívnosť vyučovania nie je rozhodujúca ani tak inovácia vyučovacích metód, ako citlivý prístup učiteľa, zohľadňovanie individuálnych osobitostí a rozdielov medzi študentmi ako aj snaha vytvárať motivujúce prostredie pre študentov. Nevyhnutné je taktiež zlepšenie podmienok, v ktorých vyučovací proces prebieha.

1.1 Súčasné prístupy a metódy vo výučbe cudzích jazykov

Učenie cudzích jazykov a ich učenie sa je umenie a ako také sa nemôže obmedzovať výlučne len na jednu vyučovaciu metódu. V posledných desaťročiach sa v pedagogickej praxi uplatňuje množstvo metód tradičných aj moderných, neexistuje jedna univerzálna vyučovacia metóda, ktorú by bolo možné označiť za najlepšiu. Niektoré metódy označované ako moderné sú v skutočnosti znovu oživené tradičné metódy. Z. Obdržálek (2003, s. 142) k otázke optimálneho výberu vyučovacej metódy uvádza: „Didaktické výskumy i výsledky učiteľskej praxe ukazujú, že neexistujú a priori dobré a zlé

vyučovacie metódy. Každá tvorivo uplatnená metóda prináša v aktuálnych podmienkach svoje výsledky. Ďaleko viac sa osvedčuje využívanie systému metód ako jednej izolovanej metódy.“ Na druhom póle vzdelávacieho procesu existujú rôzne učebné metódy a stratégie učenia sa. Každý študent sa učí cudzí jazyk odlišným spôsobom, vyhovujú mu iné postupy prijímania informácie (vizuálny, auditívny, kinestetický). Niektorí študenti dobre napredujú pri samostatnej práci, iní pri práci vo dvojiciach alebo pri skupinovej práci. Súčasná postmoderná, globalizujúca sa vedomostná spoločnosť kladie vysoké nároky na teoretické, praktické a osobnostné kvality pedagóga, ktorý už nie je len odovzdávateľom informácií a skúšajúcim, ale stáva sa partnerom v obojsmernej komunikácii, manažérom a facilitátorom, ktorý študentom uľahčuje proces učenia, rešpektujúc ich individuálne schopnosti a podmienky učenia sa.

M. Sirotová (2010, s.10) hovorí, že vyučovaciu metódu môžeme v prenesenom zmysle považovať za „nástroj“ práce učiteľa: „Vyučovacia metóda je, spolu s obsahom, najdôležitejším prostriedkom realizácie výchovno-vzdelávacích cieľov. Prostredníctvom nej sa transformuje obsah vzdelania, ale aj výchovy do konkrétneho výchovno-vyučovacieho procesu, pomocou nej vedieme žiakov, študentov, k poznávaniu nového, zabezpečujeme rozvoj ich osobnosti.“

Metódy cudzojazyčného vyučovania opisujú R. Choděra a L. Ries (1999, s.57), ktorí definujú metódu v užšom i širšom zmysle slova ako „...význačný špecifický spôsob činnosti učiteľa i žiaka, jímž si žiak za pomoci učiteľa osvojuje vedomosti, dovednosti a návyky, svetový názor, rozvíjí své schopnosti..., metódou rozumíme globální, generální přístup k vyučování – učení cizímu jazyku, základní lingvodidaktickou doktrínu, metodický směr.“

1.2 Komunikatívny prístup zameraný na žiaka a kľúčové kompetencie

V Európe i mimo nej je dnes uznávaný a praktizovaný komunikatívny prístup zameraný na žiaka, ktorý je výsledkom priekopníckej práce Rady Európy. Podstatou tohto prístupu je „rozvoj a podpora praktickejších a viac motivačných prístupov k technikám výučby, založených na bežných komunikačných potrebách tých, ktorí sa učia jazyk“ (<http://www.radaeuropy.sk/?1521>). Rada Európy vyvinula európsky systém, podľa ktorého je možné opísať stupeň komunikačnej schopnosti – je ním Spoločný európsky rámec pre jazyky: učenie sa, výučby, hodnotenie.

J. Harmer (2009, s. 50) zdôrazňuje, že ľudia sa učia jazyky nie preto, aby o nich vedeli, ale aby s nimi komunikovali. Učiteľ má študentom sprostredkovať jazyk v jeho rôznorodosti a dať im príležitosť vyskúšať si reálny jazyk v humanizovanom vyučovacom prostredí: „Communicative Language Teaching has had a thoroughly beneficial effect since it reminded teachers that people learn languages not so that they know about them, but so that they communicate with them. Giving students different kinds of language, pointing them towards aspects of style and appropriacy, and above all giving them opportunities to try out real language within the classroom humanised what had sometimes been too rigidly controlled.“

Podľa K. Häuslerovej a M. Novákovej (2008) komunikatívny prístup „klade dôraz na vylúčenie mateřského jazyka z vyučovacieho procesu, užívaní autentického jazykového materiálu. Prosazuje také vyrovnané zastoupení všech čtyř jazykových dovedností (t.j. čtení, psaní, poslechu a mluveného projevu). Důležitou dichotomií v koncepci komunikativního vyučování je protiklad accuracy/fluency (přesnost/plynulost vyjadřování).“

H. Bálintová (2009, s. 18) upozorňuje na multikulturálny aspekt vo výučbe cudzích jazykov: „Komunikačná metóda ako dominantná metóda má v súčasnosti svoj variant, vystavaný na inkorporácii kulturologických aspektov. Výučba cudzieho jazyka sa má podľa tejto metódy transformovať do výučby interkultúrnej.“

Jazyková a interkultúrna dimenzia vo vyučovaní cudzích jazykov sa dá budovať nielen v škole, ale aj v rámci samovzdelávania na základe využitia autentických materiálov (hudba, literatúra, video, internet, DVD). V školskom prostredí budovanie interkultúrnej kompetencie zahŕňa:

- rozvoj interkultúrnych postojov (otvorenosť, zvedavosť,...),
- vedomosti o sociálnych skupinách a procesoch spoločnosti,
- schopnosť interpretovať udalosti, dokumenty z vlastnej kultúry a iných kultúr,
- schopnosť kriticky hodnotiť produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Najdôležitejšie a pravdepodobne rozhodujúce kompetencie „učiacich sa“ a „učiteľov“ pri vytváraní a udržiavaní interaktívneho učebného prostredia v škole potom sú:

- kritické myslenie, t.j. schopnosť nachádzať, analyzovať a vyberať informácie využívaním interdisciplinárnych znalostí, rozmanitých zručností a kritického prístupu, prijímanie informovaných rozhodnutí založených na dôkazoch a zmena pozícií voči voči presvedčivým a pádnym argumentom;
- kreatívne myslenie, t.j. schopnosť nachádzať nové, nezvyčajné spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov, ktoré minimalizujú nežiaduce zovšeobecnenia, predsudky a stereotypy;
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t.j. schopnosť analyzovať fakty a problémy a vyberať si v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku, boj proti sebeckému a etnocentризmu, otvorenosť pri komunikácii s inými a schopnosť poučiť sa zo skúseností iných;
- myslenie orientované na budúcnosť, t.j. schopnosť vnímať problémy a hodnotiť rozhodnutia s ohľadom na skúsenosti s cieľom vybudovať spravodlivejšiu budúcnosť.

1.3 Tvorivosť, osobnosť tvorivého učiteľa vo vyučovacom procese a tvorivá klíma

Ťažiskom súčasnej školy by nemalo byť odovzdávanie hotových overených poznatkov, ale taká forma výučby, ktorá je založená na aktivizujúcich metódach, rešpektovaní individuálnych osobitostí študenta a preberaní jeho zodpovednosti za učenie. Škola by sa mala podieľať na rozvíjaní tvorivosti. Záleží však na samotnom učiteľovi, ako tieto výzvy uplatní v praxi.

Podľa súčasného psychologického a pedagogického chápania je tvorivosť nástrojom sebarealizácie osobnosti a výsostného naplnenia zmyslu života. V intenciách tohto ponímania je potom rozvoj tvorivosti právom považovaný za jednu z najaktuálnejších a najdôležitejších otázok pedagogickej teórie (Spousta, 1997, s. 76).

V školskom prostredí sa pod rozvojom tvorivosti chápe predovšetkým formatívny vplyv na študenta, jeho vnútorný rozvoj, rozvoj jeho „dispozícií“, predpokladov na tvorivú činnosť. Tvorivý potenciál predstavuje súhrn vedomostí, zručností, schopností, motivácie, osobnostných vlastností, vrátane morálnych, ktoré sa vo vzájomnej súhre angažujú v tvorivom procese (Jurčová, In Klindová, 1990, s. 27).

Ak má učiteľ viesť študentov k tvorivosti, musí byť sám tvorivou osobnosťou. Znamená to, že by mal byť otvorený a citlivý k druhým, mal by sa vyznačovať toleranciou k odlišným názorom, ale súčasne by mal byť náročný a vytrvalý pri sledovaní problémov

a realizácií nápadov. Od tvorivej osobnosti sa očakáva zvedavosť, samostatnosť, silná motivovanosť, ale tiež smelosť a odvaha v myslení, oslobodenie od egoizmu, od konfliktov a stresov, pretože tvorivosť vyžaduje slobodu aj vo vnútornom – duševnom svete človeka. U učiteľa sa navyše predpokladá, že sa dokáže stotožniť s objektom záujmu a že zvládne umenie dialógu a diskusie v skupine (Maňák, 1996, s. 21).

Solárová (1996) sa domnieva, že pokiaľ je učiteľ vo svojej práci tvorivý, istotne nebude od svojich študentov vyžadovať iba reprodukciu získaných informácií, ale sám ich povedie ku samostatnej a tvorivej činnosti. Vzťah „tvorivý učiteľ – tvorivý študent“ vzniká v okamihu, keď si učiteľ uvedomí, že mnohí študenti sú iní ako on a tiež sa navzájom od seba odlišujú. Tu nastupuje pedagogická tvorivosť – citlivý prístup k študentom, výber vhodných metód a foriem výučby. Podľa Solárovej (1996) však existujú určití študenti, ktorí odmietajú s učiteľom spolupracovať a ktorých sa učiteľovi nedarí aktivizovať.

Štýl práce medzi učiteľmi, ktorí podporujú tvorivosť a učiteľmi nepodporujúcimi tvorivosť porovnávajú Zelina, Zelinová (1990, In Turek, 2008).

Učiteľ podporujúci tvorivosť študentov	<i>Učiteľ nepodporujúci tvorivosť študentov</i>
- sústreďuje sa na učenie, učí, ako sa učiť	- sústreďuje sa na prezentovanie faktov, informácií
- pomáha študentom, aby boli samostatní, aktívni, učí ich hľadať a využívať informácie	- rozhoduje, čo študenti potrebujú, predpisuje im knihy, odkiaľ sa to naučia
- podporuje aktivitu študenta, jeho zodpovednosť, skúma jeho motiváciu	- predpokladá, čo študent potrebuje a čo ho motivuje
- očakáva, že študent sa naučí klásť otázky, objavovať, experimentovať, riešiť problémy	- očakáva, že študent sa naučí memorovať a odpovedať na otázky
- sústreďuje sa na tvorivý proces riešenia životných problémov s mnohými riešeniami	- sústreďuje sa na úlohy z učebnice a problémy s jedným správnym riešením
- učiteľ vystupuje ako poradca a organizátor	- učiteľ vystupuje ako neomylný expert, autorita
- preferuje učivo založené na potrebách a záujmoch študentov	- preferuje učivo založené na potrebách imaginárneho vševeda
- vyžaduje od študentov, aby hodnotili svoj pokrok v činnosti, učení	- učiteľ sám posudzuje, hodnotí výkony študentov a všetko, čo sa deje
- sústreďuje sa na pomoc študentom, na spoluprácu pri riešení, hľadaní objavovaní	- sústreďuje sa na skúšanie, disciplínu, hodnotenie, ovládanie predpísaného učiva
- preferuje otvorenú komunikáciu	- preferuje jednosmernú komunikáciu, učiteľ – študent
- podporuje myslenie, nápady, kritiku, aby študenti robili rozhodnutia samostatne	- učiteľ rozhoduje sám, nepodporuje kritiku ani nápady študentov
- podporuje neformálne vzťahy, spontánnosť	- kladie dôraz na formálne vzťahy a kontrolu
- vytvára atmosféru dôvery, otvorenosti, sústredenia sa na prácu	- vytvára atmosféru nedôvery, vystupuje ako autorita

Rozvíjanie tvorivosti vo vyučovaní nie je možné bez vytvorenia tvorivej klímy. Frederiksen (1984, In Turek, 2008) odporúča učiteľom, aby sa riadili nasledujúcimi radami:

- akceptujte a podnecujte divergentné myslenie, podporujte pokusy o nezvyčajné riešenia,
- tolerujte rôznosť myslení, zabezpečte, aby všetci mali rovnaké práva a povinnosti,
- zdôrazňujte, že každý študent je schopný tvoriť v určitom smere,
- uznajte tvorivé úsilie, snahu v každej práci študenta,
- povzbudzujte študentov, aby verili svojmu úsudku,
- stimulujte tvorivé myslenie.

Positívne ladená klíma a vhodné podmienky pre tvorivú prácu sú jedným z predpokladov, aby boli aj vo vzdelávacom prostredí tvoriví študenti, ktorí sú schopní prijímať a dávať nové myšlienky. Ich tvorivé schopnosti sú zdrojom zvyšovania efektívnosti vyučovacieho procesu. K tvorivej činnosti žiaka, študenta vo vzdelávaní je potrebná tvorivá inšpirácia, ktorá prichádza iba vo zvláštnej tvorivej klíme. Každý učiteľ je jedinečný, je to osobnosť, ktorá vytvára v interakcii so žiakmi v triede špecifickú edukačnú klímu. Táto klíma je predovšetkým výtvorom učiteľa, aj keď samozrejme v spolupráci so žiakmi. Súčasný stav v našich školách je taký, že hoci nie málo učiteľov už pristúpilo k zmene a podporujú tvorivú klímu na vyučovaní, na školách sa stále objavuje netvorivá (demotivujúca klíma). Netvorivá edukačná klíma sa prejavuje prílišným sústredením na vedomosti a memorovanie, hodnotenie známkami, zdôrazňuje sa autorita učiteľa, poriadok, kontrola a disciplína. Opakom je tvorivá edukačná klíma, kedy sa do popredia dostáva skôr hľadanie, učenie, sebahodnotenie, zdôrazňuje sa viera v schopnosti žiaka a študenta. Jeho samostatnosť, poriadok a disciplína sa podriaďujú tvorivej práci žiaka a nie naopak. Na tvorivosť vplýva celý rad pozitívnych a negatívnych podmienok. Negatívne podmienky (prekážky) tvorivosti možno rozdeliť na emočné, percepčné, intelektové a výrazové a v škole sa nepochybne k nim pridávajú nevyhovujúce učebné priestory, nedostatok učebných pomôcok, didaktickej techniky, subjektívnosť hodnotenia žiakov učiteľmi, nevhodné vyučovacie metódy a pod.

K princípom, ktoré je potrebné uplatniť pri navodzovaní tvorivej klímy patrí podľa Szobiovej (2004) vytvorenie priestoru pre invenciu a rozvíjanie nápadov a riešení, povzbudzovanie zvedavosti vytvárajúcej potrebu tvorivého prístupu k problémom, motiváciu ku učeniu, podporovanie nezvyčajných nápadov a riešení, akceptovanie názorov druhých, ponúkajúce vlastných nápadov, vytvorenie atmosféry pohody, slobody a spontánnosti pri učení. Uvedená autorka zdôrazňuje, že kľúčovou postavou v škole je a vždy bude osoba učiteľa, ktorá má na atmosféru v triede a výsledky učenia určujúci vplyv.

1.4 Motivácia vo vyučovacom procese

V súčasnosti by škola mala adekvátne reagovať na rýchlo sa meniace skutočnosti dnešnej doby. Vo vyučovaní sa dáva čoraz viac dôraz na zmenu interakcie medzi učiteľom a študentom. Problém sa však ukazuje v tom, že aktivácia študenta k samostatnej práci, k sebavýchove sa nedá dosiahnuť splnením nejakých noriem, príkazov alebo zákazov, ale jeho podnecovaním, povzbudením, zadávaním úloh na riešenie problémov, vzorom a podobnými. Učiteľ by mal poznať sám seba, vedieť ako vytvárať priaznivú atmosféru vo vyučovacom procese, ako aktivizovať a motivovať

štvudentov, aké prostriedky použiť, aby vzbudil záujem o svoj vyučovací predmet. Každá činnosť je zvyčajne motivovaná viacerými motívmi. Učítelia sa však často zameriavajú na vonkajšiu motiváciu, ktorú uprednostňujú pred vnútornou motiváciou (prirodzená zvedavosť), a to sa negatívne odráža v záujme študenta o školskú činnosť.

Na každú hodinu prichádzajú študenti s určitou motiváciou. Či sa ich počiatočná motivácia bude znižovať alebo zvyšovať, záleží na tom, ako si učiteľ poradí s demotivačnými faktormi, ku ktorým Petty (1996) priraduje emocionálne faktory – depresiu či úzkosť z predchádzajúceho neúspechu, faktory prostredia a faktory fyziologické, napríklad chlad, hluk, hlad. Je tiež možné, že študenti sú motivovaní až príliš. Klesanie výkonnosti a strata motivácie hrozia tiež následkom vyčerpanosti a nadmerného stresu. Znižovanie aktivity študentov ovplyvňuje aj uplatňovanie negatívnej motivácie, ktorou môžu byť strach, trest, hrozba.

Správna motivácia má nezastupiteľný podiel na rozvíjaní kreativity. Podľa Zelinu (1994) môže dodržiavanie určitých metód prispieť významnou mierou k zvýšeniu motivácie. Preto je potrebné:

- Vytvoriť príležitosť, aby sme mohli každého pochváliť – mala by sa vytvoriť taká situácia, aby aj slabší študenti mohli byť pochválení. Dá sa to dosiahnuť pomocou individualizovaných úloh, ktoré zohľadňujú špecifickosť slabších študentov. Učiteľ na základe poznania ich možností im dá splniť také úlohy, v ktorých môžu vyniknúť.
- Hodnotiť najmä významné veci – nielen výsledok, ale aj vzťah k vykonávanej činnosti. Všímať si treba tvorivosť, samostatnosť a nezávislosť úsudku, pomoc iným, snahu prekonať prekážky, ktoré stoja v ceste pri dosahovaní výkonov. Hodnotiť významné veci znamená hodnotiť hodnotu osobnosti. Konkrétny čin môže byť kritizovaný, no máme pochváliť osobnosť.
- Viac odmeňovať ako kritizovať – znamená, že len jednu tretinu by mali tvoriť kritické poznámky, dve tretiny by sa mali týkať pozitívneho hodnotenia.

Keď chceme študentov viesť k tvorivosti je u nich potrebné budovať tzv. vnútornú motiváciu, pod ktorou sa najčastejšie rozumejú hodnotová orientácia, záujmy, určitá potreba, popud a ďalšie. Vnútorná motivácia je považovaná za najzávažnejší moment tvorivej práce. Na prvé miesto by sa preto malo dostať sebahodnotenie.

Na základe koncepcie Richarda de Charmsa (In: Zelina, 1995) zvyšovanie motivácie ráta s týmito komponentmi:

- Osoba musí byť vedená k dôkladnému uvažovaniu o svojich základných motívoch, a to v príjemnej atmosfére, kde je osobnosť rešpektovaná a uznávaná inými.
- Prostredie má prispieť k tomu, aby osoba dokázala, bola schopná transferu svojich motívov do krátkodobého a dlhodobého plánovania cieľov.
- Prostredie má prispieť k plánovaniu konkrétnej a pritom realistickej činnosti, ktorá smeruje k dosiahnutiu cieľov.

Prostredie má pomôcť človeku naučiť sa prijímať zodpovednosť za zvolené ciele, činnosť, ako aj za úspech, resp. za neúspech pri dosahovaní týchto cieľov.

1.5 Aktivizujúce metódy

Podstatou aktivizujúcich metód je plánovať, organizovať a riadiť vyučovanie tak, aby k splneniu výchovno-vzdelávacieho cieľa dochádzalo prostredníctvom vlastnej poznávacej činnosti žiakov. Aktivizujúce metódy:

- podporujú záujem žiakov o učenie,
- podporujú u nich intenzívne prežívanie, myslenie a konanie,
- využívajú už získané skúsenosti a vedomosti žiakov,
- významne podporujú a rozvíjajú poznávacie procesy žiakov.

Aktivizujúce metódy rozčleňujeme:

- podľa náročnosti prípravy (čas, materiálne zabezpečenie, pomôcky),
- podľa časovej náročnosti samotného priebehu vo vyučovaní,
- podľa zaradenia do kategórie (hry, situačné, inscenačné metódy),
- podľa účelu a cieľa vo vyučovaní (k diagnostikovaniu, opakovaniu, motivácii).

Klasifikácia aktivizujúcich metód:

1. Problémové metódy – tvoria základy aktivizujúcich metód, kladú dôraz na aktivitu, produktívne myslenie a samostatnosť žiakov. Zaraďujeme sem metódy:
  - analýza prípadových štúdií
  - heuristické metódy
  - metódy čiernej skrinky
  - metóda paradoxov
2. Hry
  - didaktické
  - neinteraktívne hry (založené na zamedzení vzájomného ovplyvňovania hráčov – krížovky, kvízy, slepé mapy, dopĺňovačky)
  - ekonomické hry
3. Diskusné metódy – cieľom je naučiť študentov komunikovať medzi sebou, ale aj vnímať ostatných, vedieť ich počúvať. Patria sem metódy:
  - brainstorming,
  - snowballing,
  - brainwriting,
  - diskusia spojená s prednáškou (ďalšie varianty diskusie),
  - Gordonova metóda,
  - Hobo metóda,
  - Philips 66,
  - metóda cielených otázok,
  - metóda konsenzu.
4. Situačné metódy – sú založené na prehľadnej, riešiteľnej, primeranej a vhodnej problémovej situácii. Sú to vlastne modelové situácie, vychádzajúce z reálnych udalostí, ktoré treba vyriešiť. Majú viac riešení a často vyžadujú komplexný prístup. Vedomosti z rôznych predmetov. Situácie môžu byť sprostredkované rôznymi spôsobmi:
  - o textová podoba (príbeh, odborný článok, úryvok z knihy),
  - o audio ukážka (nahrávka rozhovoru, analýza skladby, popis situácie),
  - o video ukážka (filmy, divadelné ukážky, reklamy),
  - o počítačová podpora (web stránky, power-point prezentácie).

Patria sem metódy:

- rozborová metóda,
- metóda konfliktných situácií,
- metóda incidentu,
- metóda postupného zoznamovania s prípadom,
- bibliografické metódy.

5. Inscenačné metódy alebo Hranie rolí – používali ich už starí Rimania pri školeniach právnikov a rétorov. Vychádza sa z priamej skúsenosti, študent sa viac naučí, keď si danú rolu zahrá, ako keď len pasívne pozoruje. Sú založené na scenári:

- inscenácie štruktúrované (rozpracovaný scenár pre osoby),
- inscenácie neštruktúrované (umožňujú voľnejšie pole pôsobnosti aktérom),
- mnohostranné hranie rolí.

Študent získava emotívny zážitok a skúsenosť. Podstatou je sociálne učenie v modelových situáciách, kedy účastník je sám aktérom predvádzaných situácií.

6. Špeciálne metódy – zaraďujeme k nim tie metódy, ktoré nemožno zaradiť do predchádzajúcich skupín. Je ich veľmi veľa (aj z iných oblastí), ktoré ale vyžadujú didaktickú úpravu učiteľom. Patria sem metódy:

- balík došlej pošty,
- cvičenie vo vnímavosti,
- projektová metóda,

icebreakers – ich cieľom je prelomenie ľadov medzi hráčmi, prelomenie psychických bariér, uvoľnenie napätia, vytvorenie priateľskej atmosféry.

1.6 Hra ako prostriedok motivácie študentov

Motivácia ako intrapsychický proces odráža vonkajší i vnútorný svet jedinca, prostredníctvom ktorého sa správa, prezentuje, komunikuje, vyhýba sa sankciám, dosahuje svoje životné ciele a prijíma zaslúžené odmeny.

Motivácia, vychádzajúc z motívu, odráža vonkajší a vnútorný svet každého človeka, vzbudzuje a objasňuje jeho potreby. Pre učiteľa sa stáva dôležitá a významná poznávanie individuálnej hierarchie dominantných potrieb študenta (Lokšová, I. – Lokša, J., 1996, s. 10-13).

Ak učiteľ nevie, nepozná čo motivuje študenta k činnosti, nemôže ďalej ani ovplyvňovať jeho aktivitu, ani formovať jeho záujmy, postoje, či hodnoty. Motiváciou teda aktivizuje študenta, dynamizuje a usmerňuje celý edukačný proces. Učiteľ napokon motiváciou zisťuje, prečo sa študent prejavuje ako sa prejavuje, čo ho vedie k danej činnosti alebo nečinnosti. Na základe tohto poznania hľadá optimálny a efektívny spôsob edukácie jednotlivca.

Flexibilita a celkový humánny prístup učiteľa môže byť počiatočnou motiváciou pre študentov, aby aktívnejšie pristupovali k hodinám. Študent potrebuje byť pochopený, vnímaný ako partner, teda cítiť sa na hodinách bezpečne a uspokojiť tak potrebu istoty. Až potom je schopný prejaviť svoje postoje a potreby navonok – naplniť potrebu prijatia druhými ľuďmi, čo je ďalší dôležitý moment motivácie. Chápať potreby a stavať na záujmoch študentov môže byť z hľadiska motivácie vo výchovno-vzdelávacom procese dôležitým impulzom, ktorý sa neskôr prejaví v dosiahnutí uznania, v pozitívnom sebaocenení a v neposlednom rade v možnosti sebarealizácie.

Interaktívne vyučovanie prostredníctvom hry býva riešením pasivity študentov. Pri hre sa naučia nielen otvorene komunikovať, prezentovať svoje názory a prijať názory iných,

ale aj nájsť vhodný spôsob a oblasť, v ktorej sa môžu naplno prejaviť a realizovať sa. Práve potreba seberealizácie ako sekundárna psychická potreba je najsilnejšou motiváciou pre každého človeka.

2 EXPERIMENTÁLNY ČINITEĽ

Cieľom OPS je poskytnúť overený metodický materiál, ktorý môže zvýšiť prostredníctvom inovatívnych metód motiváciu, záujem a tvorivosť žiakov na hodinách konverzácií v anglickom jazyku, a tým zlepšiť klímu a kvalitu vyučovacieho procesu.

2.1 Organizácia a zabezpečenie výskumu

V Gymnázium Janka Jesenského v Bánovciach nad Bebravou máme určenú časovú dotáciu na konverzácie v cudzom jazyku v treťom ročníku a septime dve hodiny týždenne, t.j. 66 hodín za jeden školský rok. Obsah konverzácií zahŕňa prvých 15 maturitných tém a je zameraný hlavne na upevnenie a rozšírenie slovnej zásoby k danej téme, počúvanie a čítanie s porozumením, opis obrázkov, riešenie simulácií a hranie rolí, to znamená oboznámiť žiakov a pripraviť ich na zvládnutie všetkých úloh, ktoré sú obsiahnuté, či už v písomnej časti externej alebo v ústnej časti internej maturitnej skúšky.

Čo sa týka materiálneho zabezpečenia, škola je výborne vybavená IKT pomôckami – takmer vo všetkých triedach a odborných učebniach, sú zabudované DATA projektory, každý učiteľ má svoj vlastný notebook s prístupom na internet. K dispozícii je aj jazyková učebňa, ale keďže výučba všetkých skupín konverzácií v ročníku prebieha súčasne, vyučujúci ju má k dispozícii maximálne raz za mesiac. Keďže učebnice na výučbu jazykov si žiaci kupujú sami, na konverzácie učebnice nemajú, ale učiteľ im kopíruje potrebný študijný materiál podľa zamerania a obsahu hodín. Každý učiteľ konverzácií má k dispozícii papier a kopírky a v rámci predmetovej komisie má možnosť zakúpiť si učebný materiál na pokrytie všetkých komunikačných zručností. Je len na samotnom učiteľovi, z akých zdrojov materiály na hodinu využije (knížných alebo internetových...), dôležitý je obsah, aby nimi učiteľ zabezpečil zvládnutie všetkých komunikačných zručností.

Práve rozvoj komunikačných zručností je jednou z najdôležitejších zložiek učenia sa cudzieho jazyka. Napriek tomu sa mu na hodinách nevenuje dostatočná pozornosť. Mnohí učitelia ešte stále dávajú do popredia precvičovanie gramatiky, ktorá je veľakrát až prehnane detailná a v praxi nevyužitelná. Zo svojej pedagogickej praxe mám skúsenosť, že žiaci s výborným prospechom majú často veľké problémy komunikovať, napriek tomu, že ich pasívna slovná zásoba je bohatá a majú tiež osvojenú potrebnú gramatiku. Táto bariéra narastá s vekom žiakov. Majú strach z toho, že urobia chybu, zle vyslovia. Preto na mojich hodinách a najmä na hodinách konverzácií kladiem veľký dôraz na komunikáciu a snažím sa aplikovať také aktivity, ktoré zapoja do vyučovacieho procesu každého jedného žiaka.

2.2 Charakteristika experimentálneho činiteľa

Experimentálnym činiteľom sú inovatívne metódy a postupy využívajúce aktivity, zamerané na upevnenie a rozšírenie slovnej zásoby v anglickom jazyku, zdokonalenie výslovnosti a aktivity využívajúce drámu, simuláciu a hranie rolí, ktoré boli aplikované na hodinách konverzácií v anglickom jazyku.

Pred začatím experimentu bolo dôležité zrealizovať motivačný rozhovor so žiakmi, kde som sa snažila predstaviť seba, svoje požiadavky a zároveň sa dozvedieť čo najviac o žiakoch. Vstupným rozhovorom a pozorovaním som zistila, že úroveň ústnej komunikácie žiakov sa neustále znižuje. Žiaci nemajú žiadny štýl hovorenia, často nevedia spájať informácie do zmysluplných viet, nedôsledne vyslovujú, majú problém s počúvaním a porozumením a následne aj s vedením dialógu či argumentáciou.

Súčasnosť nám ukazuje, že žiaci majú len povrchné všeobecné vedomosti a širšie vedomosti majú len v oblasti, ktorá ich veľmi zaujíma. Slovná zásoba žiakov je často len na pasívnej, nie na aktívnej a systematickej úrovni a spolu s nevhodnou klímou, nie veľmi zaujímavými metódami a formami práce, sú zrejme hlavnými príčinami nízkej aktivity žiakov na hodinách, čoho dôsledkom je často nezáujem žiakov o daný predmet. Ako príklad uvádzam v mojej práci aktivity, ktoré využívam hlavne v úvodnej (motivačnej) a expozičnej časti, zamerané na osvojenie a upevnenie slovnej zásoby, aktivity zamerané na zdokonalenie správnej výslovnosti, a tým zlepšenie porozumenia i aktivity využívajúce drámu, simuláciu a hranie rolí aj pomocou mimických hier.

3 INOVATÍVNE AKTIVITY

3.1 Aktivity na upevnenie a rozšírenie slovnej zásoby

Aktivita 1: Bežecký diktát (Running dictation)

Ciel': Osvojenie a upevnenie slovnej zásoby hravým spôsobom s využitím fyzickej aktivity

Pomôcky: papieriky s vetami, zošit, pero

Postup: Text rozstriháme na pásiky, ktoré rozmiestnime po triede, prípadne chodbe školy. Žiaci utvoria dvojice: zapisovateľ sedí a píše vety, ktoré mu diktuje „bežec“. „Bežec“ dobehne k papieriku s vetou, prečíta si ju, a tak, ako si ju zapamätal, diktuje vetu zapisovateľovi. Ak bežec text vety zabudol, môže sa opakovane vracať k vete a opäť si text prečítať.

Príklad bežeckého diktátu:

Vety z textu rozstrihám na pásiky a nalepím na chodbu, najbližšiu k triede. Žiaci vytvoria dvojice – jeden bežec, druhý zapisovateľ, ale tieto úlohy si po piatich vetách vymenia. Po prepísaní celého textu (10 viet) si vo dvojiciach vety skontrolujú a odovzdajú učiteľovi. Každé dvojici zaznačím poradie odovzdania prepísaného textu a po odovzdaní textu poslednej dvojice texty rozdám dvojiciam tak, aby opravili chyby v texte inej dvojici. Pri tejto aktivite učiteľ vystupuje ako koordinátor a dohliada, aby žiaci rozprávali a diktovali vety len v angličtine. Pokiaľ zapisovateľ nerozumie slovíčku, je potrebné ho vyhláskovať v angličtine. Pri tejto aktivite sa hodnotí nielen rýchlosť, ale aj presnosť prepísania textu. U žiakov je táto aktivita veľmi obľúbená práve pre jej dynamiku a vôbec si neuvedomujú, koľko zručností si ňou precvičujú – čítanie, rozprávanie, pamäť, počúvanie, písanie a hláskovanie. Po vyhodnotení rýchlosti a presnosti prepísania textu sa žiaci snažia odpovedať na otázku súvisiacu s textom, napísanú na tabuli. Dvojica, ktorá správne odpovedá, porozumela obsahu textu.

Otázka pre bežecký diktát uvedený v prílohe: 'Why was Peter sack from his work?' (Prečo Petra vyhodili z práce?)

Nie všetky dvojice vždy nájdu správnu odpoveď na položenú otázku a v určenom čase. Ako veľké pozitívum pri tejto aktivite vidím aktívne zapájanie všetkých žiakov, vďaka ich súťaživosti a túžbe po víťazstve. Dokonca aj žiaci oslobodení od hodín telesnej a športovej výchovy sa plne zapájajú a spolu s ostatnými žiakmi bežia čo najrýchlejšie, aby splnili zadanú úlohu.

Bežecký diktát (Running dictation):

1. Peter worked as a night watchman in a smallish factory.
2. That morning the boss came in with a suitcase.
3. He told Peter he would be flying to New York the next day.
4. Peter immediately told him not to.
5. The factory owner asked why.
6. Peter told him he had had a nightmare.
7. In his nightmare he had seen the New York plane crashing.
8. Peter's boss cancelled his ticket and didn't fly to New York.
9. The next day the plane crashed.
10. The boss thanked Peter and gave him a big present. He also sacked him.

Aktivita 2: „Pódium“ fráz (Collocation catwalk)

Cieľ: Osvojenie a upevnenie slovnej zásoby – slovných spojení, fráz pomocou neverbálnej komunikácie.

Pomôcky: kartičky so slovnou zásobou (frázy – collocations)

Postup: Vytvoríme prázdny priestor v strede učebne, resp. triedy, ktoré predstavuje „pódium“. Žiaci vytvoria dvojice a vyberú si kartičku so slovným spojením. Postavia sa oproti sebe na opačný koniec pódia a kráčajú do stredu smerom k sebe, pričom každý z nich pomocou mimiky a gest prezentuje svoje slovo. V strede sa stretnú a navzájom sa dopĺňujú pri vysvetlení slovného spojenia. Ostatní žiaci hádajú, o aké slovné spojenie ide.

Ak je slovná zásoba nová a ide hlavne o frázy alebo hovorové výrazy, je vhodné 'Pre-teach', t.j. zoznámiť žiakov so slovnou zásobou ešte pred danou aktivitou. Učiteľ pripraví na kartičky len slová, nie slovné spojenia, ktoré žiaci v skupinách (4-6 žiakov) priradujú a hľadajú správne slovné spojenia. Môžu pri tom využívať aj slovníky, ja uprednostňujem výkladové. Po ukončení práce v skupinách nasleduje kontrola slovných spojení, prípadne vysvetlenie nových výrazov.

Pri tejto aktivite vopred vysvetlím výraz 'Bone Idle', znamenajúci tiež 'lazy person', ktorý robí žiakom najväčší problém už pri spájaní slov.

Počas aktivity sa mnohí žiaci pobavia na mimike a celkovom prezentovaní slovnej zásoby, no zároveň sú aj takí, ktorých táto aktivita nezaujme, priam demotivuje, vzhľadom k tomu, že sa hanbia vystupovať pred celou skupinou, vrátane učiteľky.

Kartičky so slovnou zásobou:

Pouring	Rain
Fast	Asleep
All	Alone
Bored	Stiff
Thick	Fog
Splitting	Headache
Bone	Idle
Wide	Awake
Utter	Chaos
Simply	Delicious

3.2 Aktivity na zdokonalenie výslovnosti

Vhodnými aktivitami na zlepšenie výslovnosti, a tým zvýšenie porozumenia, ktoré používam na hodinách anglického jazyka alebo konverzácií, sú Minimal pairs (Minimálne páry) a Tongue twisters (Jazykolamy).

Vo fonológii minimálne páry sú páry slov alebo fráz v určitom jazyku, ktoré sa líšia len jedinou fonémou (phoneme) a majú rôzne významy. Niektorí žiaci nevedia, resp. nie sú schopní počuť rozdiel medzi dvoma slovami, ktoré im môžu znieť úplne rovnako, pritom majú úplne odlišný význam, napr. *'Who will chair the conference?'*

'Who will cheer the conference?'

Žiak si môže myslieť, že vete porozumel, ale v skutočnosti nepochopil skutočný význam slova, ktoré bolo povedané.

Aktivitu Minimal pairs využívam v úvodnej (motivačnej) časti takmer na každej hodine konverzácie v anglickom jazyku, je časovo nenáročná. Žiakom pripravím kópie pracovného listu, s názvom Pronunciation journey, ktorý si nosia na každú hodinu anglickej konverzácie. Postupne precvičujeme výslovnosť jednotlivých slov, ktorých zvuk je veľmi podobný. Napr. sip (dúšok) – zip (zips). Pred zoznámením sa s touto aktivitou zvyknem žiakov na hodine motivovať krátkou autentickou ukážkou z internetu – An Italian man who went to Malta, pri ktorej sa žiaci vždy veľmi dobre pobavia a pochopia dôležitosť správnej výslovnosti a význam zaradenia tejto aktivity do hodín konverzácií (<https://www.youtube.com/watch?v=JAFQFvSPhQ8>).

Aktivita 6: Minimal pairs

Cieľ: Poukázať na kontrast zvuku dvoch foném a precvičiť veľmi malé odlišnosti vo výslovnosti dvoch slov, s cieľom zlepšiť porozumenie.

Pomôcky: pracovný list (Pronunciation journey) (príloha 2)

Postup: Žiakom rozdám prefotený pracovný list. Na tabuľu napíšem dvojicu slov, napr. ship – sheep a určím smer pohybu po pracovnom liste dvoch odlišných foném [i] – vľavo, [i:] – vpravo. Žiakom v ľubovoľnom poradí diktujem slová, pričom pri počutí [i] sa v pracovnom liste presunú vľavo a naopak, keď počujú [i:] posun je vpravo, s cieľom dostať sa do rovnakej destinácie. Napr. sheep, ship, ship, sheep = Paris. Pri tejto aktivite sa snažím žiakov, už v úvodnej časti hodiny, zapojiť do konverzácie otázkami ako napríklad 'Have you ever been to Paris? Where is Paris? Is it the capital city? What is worth seeing there?', etc., pri ktorej žiaci preukazujú vedomosti aj z iných oblastí

(geografia, história...). Takto si postupne precvičíme rozdiel vo výslovnosti [i] / [i:] ešte pri ďalších pároch slov:

it – eat
hit – heat
bin – bean
live – leave

Na záver tejto aktivity diktujem rôzne slová, kde žiaci počujú [i] / [i:], pričom stále dodržia smer [i] vľavo a [i:] vpravo, napr. bin, live, heat, it = Singapoure.

Moje minimálne páry pre túto aktivitu sú:

i	i:	æ	e	ɜ:	ɔ:
ship	sheep	bat	bet	work	walk
it	eat	dad	dead	bird	bored
hit	heat	pack	peck	fur	for
bin	bean	sad	said	shirt	short
live	leave	tan	ten	sir	saw
æ	eɪ	ɑ:	ɔ:	ʃ	s
hat	hate	far	four	ship	sip
mad	made	tart	taught	she	sea
lack	lake	part	port	sure	sore
back	bake	farm	form	shoot	suit
cap	cape	barn	born	shy	sigh
s	z	ʃ	tʃ	t	θ
sip	zip	shoes	choose	tin	thin
sue	zoo	sheep	cheap	true	through
place	plays	wash	watch	tree	three
rice	rise	mash	match	taught	thought
ice	eyes	cash	catch	boat	both
s	θ	d	ð	r	l
sin	thin	doze	those	fry	fly
sum	thumb	day	they	right	light
sank	thank	dare	there	grammar	glamour
sink	think	den	then	wrong	long
saw	thaw	dough	though	wrist	list
ŋk	ŋ	w	v	v	b
think	thing	wine	vine	vote	boat
sank	sang	west	vest	very	berry
bank	bang	while	vile	van	ban
rink	ring	wet	vet	vest	best
sunk	sung	wary	vary	vet	bet

p	b	p	f	æ	ʌ
pin	bin	poor	four	cat	cut
pest	best	pair	fair	ankle	uncle
pig	big	pine	fine	drank	drunk
pit	bit	pill	fill	ran	run
poured	bored	please	fleas	match	much

Ďalšou aktivitou, ktorú využívam tiež v úvodnej časti hodiny sú Tongue twisters (jazykolamy). Jazykolamy sú užitočné z hľadiska cvičenia výslovnosti so skupinou, a to najmä vtedy, ak zvuk, ktorý sa precvičuje, neexistuje v ich materinskom jazyku. Slúžia aj ako učebná pomôcka na preukázanie rozdielu medzi zvukmi podobne ako minimálne páry. Jazykolamy, ktoré používam na hodinách, sú z internetu, ich výber závisí od problému výslovnosti, ktoré chcem riešiť, a ak je to možné, prispôbujem ich téme hodiny.

Aktivita 8: Tongue twister game

Cieľ: Zdokonaľiť výslovnosť a poukázať na rozdiel medzi zvukmi.

Pomôcky: papieriky obsahujúce jazykolam, stopky

Postup: Žiakov rozdelím do troch skupín (5 žiaci v jednej skupine). Každý žiak si vytiahne jeden jazykolam a postupne všetci žiaci v skupine musia povedať svoj jazykolam trikrát po sebe. Učiteľ meria čas celej skupiny. Postupne sa vystriedajú všetky skupiny. Skupina s najkratším časom vyhráva.

Príklad jazykolamov:

Thirty free flowers for three lucky thieves.	Ted threw Fred three free throws.
Pink silk socks with seven silk spots.	Peter Piper picked up a piece of paper.
Give papa a cup of proper coffee in a copper coffee cup.	Two tubby teddy bears toasting thirty-three tasty tea-cakes.
The rat ran by the river with a lump of raw liver.	We surely shall see the sunshine soon.
Which switch is the switch for Ipswich?	Which wristwatches are Swiss wristwatches?

3.3 Aktivity využívajúce drámu, simuláciu, hranie rolí

Výhodou aktivít založených na princípe drámy je hlavne to, že nastoľujú atmosféru, s ktorou žiaci nemajú veľa skúseností, čo vzbudzuje ich záujem a samozrejme zvyšuje motiváciu. Originalita aj adekvátnosť aktivít je hlavne v rukách učiteľa, ktorý musí pri ich príprave brať do úvahy tému a cieľ hodiny, primeranosť situácie, do ktorej aktivitu zasadí a počet žiakov v skupine. Ideálne je, keď je počet žiakov nižší, aby mal každý z nich možnosť aktívne sa zapojiť do jej priebehu. Klasická monologická hodina sa pomocou simulácií a hrania rolí mení na interaktívne fórum, ktoré dáva priestor každému žiakovi aktívne sa zapojiť do priebehu hodiny. Klasická trieda, prípadne jazyková učebňa sa tak razom mení na televíznu vedomostnú súťaž, talkshow so známymi osobnosťami (politik, herec, športovec...), súdne pojednávanie, recepciu v hoteli a podobne. Problematika, ktorá je predmetom výučby, nadobúda oveľa zreteľnejšiu tvár, keďže je zasadená do prirodzeného prostredia. Tieto aktivity sú nielen príjemnou zmenou, ktorá oživí celú hodinu, ale zároveň poskytujú fantastické možnosti na alternáciu zaužívaných rolí. Po dôkladnej príprave spojenej s výberom vhodnej aktivity, práca učiteľa spočíva prevažne v koordinovaní celej aktivity a usmerňovaní žiakov. Hlavnú úlohu preberajú samotní žiaci, ktorí v danom okamihu nadobúdajú novú identitu, ktorá je daná učiteľovými inštrukciami buď vo verbálnej forme, alebo prostredníctvom kartičiek s popisom roly, prípadne simulácií. Práve nová identita a daný obsah predstavujú dôležitý stimul, ktorý uľahčuje žiakovi prezentovanie vlastného názoru pred spolužiakmi a učiteľom. Rola plní funkciu istej „masky“, ktorá umožňuje žiakovi odosobniť sa, prekonať vlastnú neistotu, ostýchavosť, prípadne strach brániaci mu v komunikácii. Veľakrát si žiaci ani neuvedomujú, že sa učia, učenie je akoby mimovoľné. Po ukončení aktivity je vhodné zhodnotiť ju, zhrnúť hlavné myšlienky, ku ktorým žiaci dospeli, pochváliť ich za aktivitu a zapájanie sa do činnosti. Je dôležité začínať s jednoduchšími aktivitami, úlohami, pokiaľ si žiaci na takýto spôsob práce nezvyknú. Napokon môže učiteľ pripraviť dramatizovanú aktivitu aj na celú vyučovaciu hodinu.

Úvodné dve hodiny konverzácie v anglickom jazyku sú zamerané na vzájomné zoznámenie sa a hranie rôznych interaktívnych hier. Počas tejto dvojhodinovky priamou metódou – metódou rozhovoru, zisťujem úroveň komunikačných zručností žiakov, úroveň ovládania slovnej zásoby, úroveň správnej výslovnosti a celkový prejav, čo sa týka presnosti a plynulosti v anglickom jazyku. Keďže moju skupinu tvoria žiaci zo všetkých tretiacich tried a septimy osemročného gymnázia, na vzájomné spoznávanie využívam hru „Preberanie identity“.

Aktivita 1: Preberanie identity (Identity acceptance)

Cieľ: Zoznámenie sa žiakov z rôznych tried nenásilným a hravým spôsobom podporujúcim pamäť, komunikáciu a aktívne počúvanie.

Pomôcky: žiadne

Postup: Žiaci sedia v kruhu. Rozdelíme ich do dvojíc tak, aby dvojicu tvorili žiaci z rôznych tried. A osoba + B osoba = 1. dvojica, C osoba + D osoba = 2. dvojica, E osoba + ... A osoba hovorí minútu o sebe základné informácie v anglickom jazyku. B osoba počúva a snaží sa zapamätať si čo najviac informácií o osobe A, t.j. B preberá identitu osoby A. Po minúte sa vymenia, t.j. A preberá identitu B. A osoba ďalej vytvorí dvojicu s C a postup sa opakuje, pričom osoba A hovorí (v prvej osobe) osobe C identitu, ktorú prebrala od osoby B. B vytvorí dvojicu s D a hovorí jej osoby identitu A. Na záver žiaci

hovorovia pred celou skupinou poslednú prebratú identitu. Informácie sú dopĺňané konkrétnou osobou.

Na úvod konverzácií v anglickom jazyku je toto cvičenie aj vstupným meradlom, ktoré učiteľovi ukáže akú bohatú slovnú zásobu žiaci majú a ako ju plynule a efektívne vedia používať.

Aktivita 2: Recepčný (Receptionist) – mime game

Cieľ: Využitie neverbálnej komunikácie (mimika tváre, gestá, hlasové tóny) na vyjadrenie myšlienky s cieľom dohovoriť sa.

Pomôcky: kartičky s popisom situácie

Postup: Žiaci sedia v tvare U. Pred nimi sedí jeden žiak, ktorý predstavuje recepčného v hoteli. Ostatní žiaci sú hoteloví hostia, ktorí všetci stratili hlas z dôvodu záhadného vírusu. Žiaci si žrebujú – vyberú kartičku s popisom situácie. Pomocou neverbálnej komunikácie – mimiky, gestikulácie a hlasových tónov, vyjadrujú svoje požiadavky. Žiak, v úlohe recepčného v hoteli, sa snaží slovami čo najpresnejšie popísať danú požiadavku.

Kartičky s popisom situácií:

HELP! Come quickly! There is a crocodile in the bath.	Can you change this €10 note into 5c pieces?
I need 2 tickets for the opera tomorrow night. Can you book them for me? I would like to sit in row 5.	There is a naked man on my balcony!
The people in room 403 are extremely noisy. Can you ask them to be quiet?	I have a train to catch tomorrow morning at 7 a.m. Can I have a wake-up call at 5.30?
I'd like to book a sight-seeing tour for this afternoon. Could you tell me what time it starts, how long it lasts and how much it costs?	My husband/wife is going to call me today. Can you tell her/him that I've lost my voice and give him/her this note?

Aktivita 3: Simulácie (Simulations)

Cieľ: Podnecovať a viesť žiakov k vyjadrovaniu vlastných názorov a k bezprostredným prirodzeným reakciám v cieľovom jazyku.

Pomôcky: kartičky s popisom situácií

Postup: Žiaci sú rozdelení do skupín (napr. do 3 skupín po 5 žiakov). Každý žiak si v skupine vylosuje kartičku s popisom úlohy a prezentuje jeho reakciu na danú situáciu pred ostatnými žiakmi v skupine. V rámci skupiny si žiaci vyberú najlepšie pripravenú simuláciu, ktorú prezentuje žiak už pred celou skupinou. Na záver krátka reflexia zo strany žiakov a učiteľa – zhodnotenie adekvátnosti použitej slovnej zásoby, presnosti a plynulosti prejavu a ako pohotoví sú žiaci v danej situácii.

Kartičky s popisom situácií:

You work in a pub. It is 12.30 and have just closed the bar. A drunk person comes in and wants another drink. You must say „No“. The drunk person gets angry and you throw him/her out.	You are a car sales person. You have an old car that you want to sell for 6000 pounds. The person looking at the car finds lots of problems. She/he wants to buy the car but doesn't want to pay more than 5000 pounds.
You are in a clothes shop, trying on a dress. You think it is beautiful, but the shop assistant thinks that is too small and too short. The shop assistant offers some other styles. You become very offended.	You are walking along the street when you see a very famous singer. You go up to the singer and ask for his/her autograph. The person says that she/he is not a famous singer and that you have made a mistake. Insist that you haven't.
You are leaving Cork and are at the airport. At check-in you discover that your luggage is too heavy. The person at check-in says that you can leave some thing behind or pay an extra 300 pounds. Decide what to leave behind.	You are at a restaurant with a new girl/boy friend. You are paying for the meal. The food was excellent. You give your credit card, but unfortunately you have no money left on it. You must ask you new boy/girl friend to pay.

Aktivita 4: Hranie rolí (Role plays)

Aktivita hranie rolí je považovaná za špecifickú formu didaktickej hry a je úzko spojená s dramatickou výchovou a inscenačnými metódami. Aktivita vychádza z metódy priamej komunikácie. Túto aktivitu je možné zaradiť do výučby cudzích jazykov už od prvého stupňa a začiatku osvojovania si jazyka. Učiteľ s ohľadom na úroveň žiakov pripraví podmienky na túto aktivitu, pritom dôležité je naučiť žiakov pružne reagovať na zadanú úlohu. Najskôr je vhodné hrať roly formou krátkych rozhovorov (pozdrav, otázka, rozlúčka) a postupne s preberanými tematickými okruhmi vytvárať prostredie, kde sa role-play odohráva.

Cieľ: Získať nové vedomosti a zároveň si osvojiť dôležité zručnosti najmä organizačné a komunikačné a v bezpečnom prostredí vyučovacieho procesu napodobňovať skutočný život, riešiť problémy a osvojovať si tak stratégie využiteľné v reálnom živote.

Pomôcky: kartičky s popisom úloh

Postup: Žiaci vytvoria dvojice, každá dvojica si vytiahne kartičku s popisom úlohy. Dvojica si danú úlohu pripraví a následne ju prezentuje pred celou skupinou.

3.4 Vyhodnotenie experimentu

Mojím cieľom bolo zistiť názory žiakov na rozvíjanie motivácie a tvorivosti inovatívnymi metódami vo vyučovacom procese. Realizácia výskumu prebiehala počas školského roka 2013/2014 (september 2013 – jún 2014). Skúmaný súbor tvorilo spolu 18 žiakov tretieho ročníka štvorročného a septimy osemročného gymnázia. Výsledky som získala na základe samostatne zostavenej ankety (Anketa na zisťovanie rozvíjanie tvorivosti a motivácie), ktorá obsahovala celkovo tri položky. Zo skúmanej vzorky 18 žiakov sa do ankety zapojilo 17 žiakov, jeden žiak od prvého februára 2014 prerušil štúdium v gymnáziu, z dôvodu študijného pobytu v zahraničnej škole v Kanade. Táto skutočnosť je tiež jednou z príčin, prečo by sa učitelia cudzích jazykov mali neustále vzdelávať, aj prostredníctvom už spomínaného programu Comenius, keďže každoročne máme žiakov, ktorí absolvujú zahraničné štúdium, či už počas letných prázdnin, alebo dokonca celý jeden školský rok.

Získané výsledky z ankety som vyhodnotila metódou aritmetického priemeru, ktoré uvádzam v nasledujúcich tabuľkách a grafe.

Tabuľka 1:

Uprednostňovanie určitého typu vyučovania žiakmi

Odpoveď	Počet žiakov	Počet žiakov v %
Tradičné metódy a postupy	1	5,9%
Moderné metódy a postupy	14	82,4%
Neviem	2	11,7%
Spolu	17	100%

Zaujímavým, ale nie prekvapujúcim zistením bolo, že tradičné metódy a postupy vo vyučovaní uprednostňuje iba 1 žiak (5,9%) zo skúmanej vzorky, kým aplikovanie moderných, progresívnych metód a postupov podporilo až 14 žiakov (82,4%). Len 2 žiaci (11,7%) nevedeli zaujať jednoznačné stanovisko k danej otázke.

Zo všeobecných zistení vyplýva, že učiteľ by mal zohľadniť charakteristiku a potreby žiakov pri výbere vyučovacích metód a prostriedkov. Mal by byť pripravený na neustále „updatovanie“ svojich vyučovacích metód a prístupov, mal by sa prispôbiť žiakom

a zvoliť také metódy, ktoré sú pre nich zaujímavé a prijateľné. Väčšina dnešných žiakov sa chce aktívne zapájať do vyučovacieho procesu, žiaci nechcú len memorovať učivo a fakty bez akýchkoľvek súvislostí. Aj preto sú takmer všetky moderné vyučovacie metódy efektívne a žiadané.

Tabuľka 2:

Zlepšenie komunikačných zručností žiakov uvedenými aktivitami na hodinách

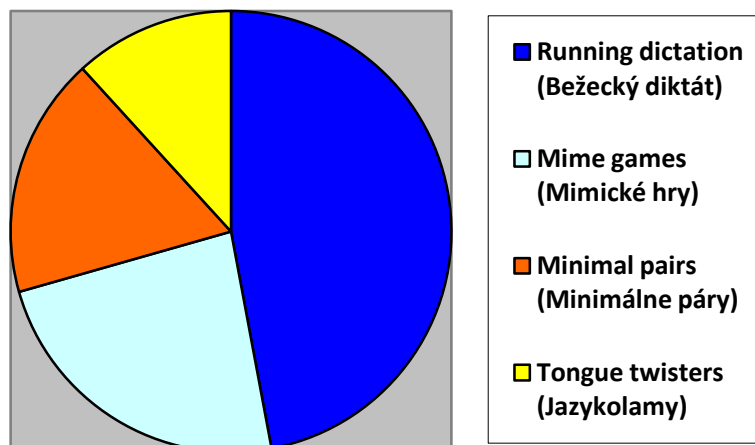
Odpoveď	Počet žiakov	Počet žiakov v %
Určite áno	5	29,5%
Skôr áno ako nie	9	52,9%
Skôr nie ako áno	1	5,9%
Určite nie	0	0,0%
Neviem posúdiť	2	11,7%
Spolu	17	100%

Na opodstatnenie aplikovania inovatívnych, aktivizujúcich metód vo vyučovaní zameraných na zlepšenie komunikačných zručností poukazuje zistená skutočnosť, že u 9 žiakov (52,9%) tieto aktivity skôr áno ako nie prispeli k zlepšeniu ich komunikácie a jednoznačne súhlasilo 5 žiakov (29,5%). Iba 1 žiak (5,9%) si myslí, že dané aktivity skôr neprispeli ako prispeli k zlepšeniu jeho komunikačných zručností. Na položenú otázku nevedeli odpovedať 2 žiaci (11,7%).

Z výsledkov výskumu vyplýva, že žiakov treba viesť k plynulému rozvoju komunikatívnych zručností cez rôznorodé aktivity a zadania spolu s využívaním moderných technológií tak, aby sa podobali, alebo imitovali reálnu komunikáciu a využívali cudzí jazyk v situáciách, s ktorými sa žiaci stretávajú v bežnom živote. Každá komunikácia, aj cudzojazyčná, je obojsmerná komunikácia, čiže má spätnú väzbu. Pochvala, hoci aj čiastočného úspechu a ohodnotenie snahy žiaka vyjadriť myšlienku, je veľmi dôležitá. Dôležité je aj použitie kritiky, ale konštruktívnej, ktorá má za cieľ upozorniť na chyby, no zároveň vysvetliť, ako tieto chyby možno napraviť.

Graf č.1:

Obľúbenosť aplikovaných aktivít u žiakov

Z grafu možno vidieť, že najobľúbenejšou aktivitou u žiakov je Running dictation (Bežecký diktát), ktorý je obzvlášť populárny pre jeho dynamickosť a súťaživosť. Takmer polovica žiakov (8) zo skúmanej vzorky uprednostňuje túto aktivitu na zlepšenie komunikácie. Štyria žiaci preferujú aktivitu Mime games (Mimické hry) a zvyšní žiaci uprednostňujú skôr aktivity na zdokonalenie výslovnosti, a tým aj zlepšenie porozumenia. Aktivitu Minimal pairs (Minimálne páry) uprednostňujú traja žiaci a Tongue twisters (Jazykolamy) dvaja žiaci.

ZÁVER

Na základe spätnej väzby a zistených výsledkov z ankety odporúčam aj iným učiteľom, aby na rozvíjanie tvorivosti a motivácie:

- Inovali vyučovací proces, prostredníctvom rôznych aktivizujúcich metód, alebo aspoň kombinovali tradičné metódy a postupy s novými progresívnymi metódami
- Pravidelne aplikovali aktivity na rozvoj komunikačných zručností a v čo najväčšej miere ich prepájali s reálnym životom, t.j. zaradovali do obsahu hodín konverzácií inscenačné a situačné metódy (hranie rolí)
- Zohľadňovali individuálne osobitosti žiakov, aby sa podľa možností mohol vo vyučovacom procese aktívne prejaviť každý jeden žiak
- Svojou osobnosťou a tvorivosťou prispeli k rozvoju motivácie a tvorivosti žiakov – žiaci vedia oceniť okrem charakterových vlastností a odborných vedomostí u učiteľa nielen to, čo ich dokáže naučiť, ale hlavne spôsob akým to robí, teda ako ich dokáže zaujať, motivovať
- Využívali príležitosť ďalej sa vzdelávať, napríklad aj prostredníctvom programu Comenius, v súčasnosti spadajúci pod program Erasmus + - Ďalšie vzdelávanie zamestnancov v zahraničí, ktorý ako súčasť celoživotného vzdelávania zabezpečuje u učiteľov sústavný proces nadobúdania vedomostí, zručností a spôsobilostí s cieľom udržiavať, obnovovať a dopĺňať profesijné kompetencie potrebné na výkon pedagogickej praxe so zreteľom na premenu tradičnej školy na modernú. Zároveň môžu učiteľovi rozširovať interkultúrnu dimenziu, výmenu skúseností a prehlbovať spoluprácu so zahraničnými školami, ktorá prispieva k zvýšeniu záujmu žiakov o štúdium cudzích jazykov.

Aj keď som v práci opísala len zlomok zo všetkých aktivít, ktoré som získala počas vzdelávania sa v zahraničí prostredníctvom už spomínaného programu Comenius, snažila som sa tieto aktivity aplikovať na každej hodine konverzácií v anglickom jazyku už od prvej hodiny. Tým, že som menila aj formu práce a vystriedala naozaj všetky – od individuálnej, cez frontálnu, prácu vo dvojiciach, skupinovú či kooperatívnu formu, snažila som sa aktívne zapojiť do vyučovacieho procesu každého jedného žiaka a získať si jeho pozornosť po celú dobu vyučovacieho procesu. Pre mňa to znamenalo, že som sa na hodiny konverzácie v anglickom jazyku musela pripravovať oveľa dlhšie a najmä príprava materiálov k daným aktivitám bola časovo veľmi náročná. O to viac ma ako učiteľku potešil záujem väčšiny žiakov o dané aktivity. Skutočnosť, že z pasívnych žiakov sa postupne stávajú aktívni, tvoriví a komunikatívni, neobávajúci sa, že urobia chybu, ma teší asi najviac. Tým, že sa mi podarilo udržať ich pozornosť po celý vyučovací proces, pozorovala som zmenu a zlepšenie celkovej klímy v mojej skupine.

Je však dôležité uvedomiť si, že každý školský rok je neopakovateľný, každá skupina žiakov, ba aj každý žiak je jedinečný, a preto neexistuje ani žiadna univerzálna metóda. Výsledky, ku ktorým som dospela v mojej práci, teda nemožno zovšeobecniť a navrhnuté aktivity aplikovať vždy rovnako a pre každého. Myslím si, že nech už učiteľ použije najmodernejšiu didaktickú techniku podporenú inovatívnymi vyučovacími metódami, alebo naopak zaradí aj tradičné formy a postupy, cieľ dosiahne len vtedy, ak budú žiaci dostatočne motivovaní a usilovní a ak budú mať záujem a vôľu učiť sa. Preto je najdôležitejšie správnu motiváciou viesť žiakov k pozitívnym výsledkom, analyzovať ich potreby, prijímať spätnú väzbu od žiakov a na základe vlastného hodnotenia neustále zlepšovať kvalitu svojej práce a výkony žiakov!

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

BÁLINTOVÁ, H.: Implementácia inovačných trendov a metód v edukačnom procese. 1. vyd. Banská Bystrica: FHV UMB, 2009. 248 s. (CD). ISBN 978-80-8083-672-6. S. 15-22.

Dostupné online na:

http://pf.ujep.cz/files/_konferenceKPG/kolar/Balintova.pdf
navštívená 1.6.2014.

HARMER, J.: How to teach English. 4. vydanie. 1. vydanie 2007. Harlow: Pearson Education Limited, 2009. 288s. ISBN 978-1-4058-4774-2.

HÄUSLEROVÁ, K. – NOVÁKOVÁ, M.: Metody cizojazyčné výuky. In: Filling. Časopis pro filozofii a lingvistiku. 1/2008. Dostupné online na:

<http://home.zcu.cz/~jalang/filling/issues/0001/c-hauslerova,novakova.html>
navštívená 1.6.2014.

CHODĚRA, R. – RIES, L.: Výuka cizích jazyků na prahu nového století I. Ostrava: Ostravská univerzita, 1999. s. ISBN 80-7042-157-6.

KLINDOVÁ, L. a kol. Aktivita a tvorivosť v škole. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1990. 129 s. ISBN 80-08-00399-5.

KOTRBA, T. – LACINA, L.: Praktické využití aktivizačních metod ve výuce. 1. vyd. Brno: Společnost pro odbornou literaturu, 2007. 188 s. ISBN 978-80-87029-12-1.

LEMON, V.: Světová zdravotnícká organizace: regionální úřadovna pro Evropu. Brno, 1997.

LOJOVÁ, G.: Psycholingvistika – psychológia učenia sa a vyučovania cudzieho jazyka. In: Cizí jazyky, roč. 41, 1997/98, č. 1-2. S. 8-10.

LOKŠOVÁ, I. – LOKŠA, J.: Cez relaxáciu k tvorivosti v škole. Prešov: ManaCon, 1996. 194 s. ISBN 80-95668-32-7.

MAŇÁK, J.: Pedagogické otázky tvořivosti. In: Tvořivost v práci učitele a žáka. Sborník z celostátního semináře k problematice tvořivosti v práci učitele a žáka. Brno: Paido, 1996. s. 17-22. ISBN 80-85931-23-0.

OBDRŽÁLEK, Z. a kol.: Didaktika pre študentov učiteľstva základnej školy. Bratislava: UK, 2003. s. 142. ISBN 80-223-1772-1.

PETTY, G.: Moderní vyučování. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-070-7.

SIROTOVÁ, M.: Vyučovacie metódy v práci vysokoškolského učiteľa. Trnava: Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave, 2010. s. 10. ISBN 978-80-8105-201-9.

SOLÁROVÁ, M.: Pedagogická tvořivost v přípravě budoucích učitelů. In: Tvořivost v práci učitele a žáka. Sborník z celostátního semináře k problematice tvořivosti v práci učitele a žáka. Brno: Paido, 1996. s. 44-48. ISBN 80-85931-23-0.

SPOUSTA, V.: Umělecká a pedagogická tvořivost – srovnání, schody a rozdíly. In: Tvořivost učitele k tvořivosti žáku. Sborník z celostátního semináře k problematice tvořivosti v práci učitele a žáka. Brno: Paido, 1997. s. 76-82. ISBN 80-85931-47-8.

SZOBIOVÁ, E.: Tvorivosť od záhady k poznaniu. Bratislava: STIMUL centrum informatiky a vzdelávania FIF UK, 2004. 371 s. ISBN 80-88982-72-3.

TUREK, I.: Didaktika. Bratislava: Iura edition, spol. s.r.o., 2008. 598 s. ISBN 978-80-8078-322-8.

ZELINA, M.: Stratégie a metódy rozvoja osobnosti dieťaťa. Bratislava: IRIS, 1994, 163 s. ISBN 80-967013-4-7.

ZELINA, M.: Výchova tvorivej osobnosti. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 1995. 154 s. ISBN 80-223-0713-0.

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha 1 Anketa

Príloha 2 Minimálne páry

ANKETA
na zisťovanie tvorivosti a motivácie vo vyučovaní

1. Uprednostňuješ určitý typ vyučovania?
    - Tradičné metódy a postupy
    - Moderné metódy a postupy
    - Neviem

  2. Myslíš si, že sa úroveň tvojich komunikačných zručností týmito aktivitami na hodinách zlepšila?
    - Určite áno
    - Skôr áno, ako nie
    - Skôr nie, ako áno
    - Určite nie
    - Neviem

  3. Ktorá z aktivít ti najviac vyhovovala a pomohla zlepšiť komunikáciu?
-

Pronunciation journey

